

Villin lännen asiantuntijat analysoivat Texas Rangerin sielunelämää. Vasemmalta Asko Alanen, Juri Nummelin, Janne Viitala, Jii Roikonen ja Anssi Hynynen.

Tex Willer on parasta eurooppalaista B-westerniä

Vesa Kataisto

Tex Willer jaksaa vedota suomalaisiin vuosikymmenestä toiseen. Kymmenen viime vuoden aikana on Tex-sarjan tilaajamäärä tuplaantunut hieman yli 10.000 kappaleeseen. Willerin toimittaja Asko Alasella on syytä tyytyväisyyteen.

– Willer on Italian sodanjälkeisen, jenkki-vetoisen viihteen puhdas paikall-

lispioneeri, jolla on toki vertailukohtansa myös Espanjassa, Ranskassa, Saksassa, Britanniassa ja Suomessakin asti. Meillä lännentarinoita sävelsivät genrestä innostuneet pulp-kirjoittajat. Willer on pitänyt pintansa viimeiset 15 vuotta todella vakaasti ja uusien formaattien (suuralbumit, kronikat, maxit) myötä vain parantanut ratsastustahtiaan. Uusintajulkaisut antavat toki suoraa nostalgial-

arvoa, mutta samaan aikaan normaali kuukausittaisjulkaisu on kohottanut tasoaan selvästi monien vanhojen piirtäjäpatujen jäätyä vihdoin vanhuuden tai haudan lepoon... moni pitkältikin ”parasta ennen” –päivämääränsä jälkeen.

– Viime vuosina on nähty joitakin todella huolella kirjoitettuja ja verevästi piirrettyjä seikkailuja. Toki myös julkisuus ja ilmiöarvo ovat kasvaneet erilais-

©Bonelli

Tex sanoo asiat niin kuin ne on.

Aavikon suuret pienet ilot. Willer vaihteeksi vesipoikana. Joe Kubertin Tex Willer.

ten viidakkorumpujen avituksella. Perinteinen lännenseikkailu on jälleen löytänyt uusiakin lukijoita seikkailusarjakuvan muuten valjuhkon tarjonnan keskeltä erottautuessaan. Enkä siis tarkoita, että esimerkiksi suuresti rakastamani Blueberry olisi valjumpaa sarjakuvaa, vaan että sen ja muiden vaihtoehtojen ilmestymistähti on raukeampi lukuaddiktin kulutushinkuun nähden, Alanen määrittää.

– Tex-toimittajana pidän kunnia-asiana toimittaa ja julkaista Tex-seikkailuja kaikille potentiaalisille ryhmille: nostalgikoille kahdessa sukupolvesta retroa alkupään klassikoiden uudelleen julkaisuilla ja ennen julkaisemattomilla aarteilla sekä 1970-luvun näköistuplilla. Retroa on myös 16 kertaa vuodessa ilmestyvässä perussarjassa, josta 12 numeroa on tuoreinta tavaraa. Maxit sisältävät sekä uusinta tuotantoa sekä vanhoja ennen julkaisemattomia seikkailuja. Suopeammille ja kokeilunhaluisemmille tarjotaan valikoitujen mestaripiirtäjien tyyli-telemiä versioita Tex-seikkailuista suur-albumeina. Mukaan mahtuu myös Kubertin värialbumi Yksinäinen kostaja ja vuodelle 2006 yritetään saada kansiin

100-sivuinen värinovellien setti. Jokaisella formaatilla on avoimen innokkaat ystävänsä.

Tex on tyylinä toimivin

Willerin alkuperäisjulkaisijalla, Sergio Bonelli Editorella, on listoillaan toistakymmentä muutakin sarjaa. Niiden suosio ei ole kuitenkaan levinnyt juuri saapasmaan rajoja laajemmalle. Toisaalta ei myöskään Tex Willer ole lyönyt itseään läpi originaalilla lännenkielellä, englanniksi. Alanen on myös pohdiskellut näitä kysymyksiä.

Texas Ranger the Spiritin naamiossa? Ja mitä se oikein puhuu?

– Tex Willer lienee laajimman yleisön kamaa, helpoimmin omaksuttava ja ”blancoin” sankarihahmo esimerkiksi liuska-aikaan julkaistuihin Zagoriin ja Kapteeni Mikiin nähden. Tai verrattuna myöhempiin Lännien tien ja Ken Parkerin seikkailuihin. Kauhun, scifin ja modernimman dekkaroinnin yleinen ja sarjakuvallinen historia on Suomessa selvästi lätkäri-viihde kapeampi ja lyhyempi, mikä mutkistaa lukijakunnan hankkimista ja kasvatusta.

– Luulenpa, että Tex on euroopalaisine piirteineen sittenkin tuntunut täällä aidommalta kuin Lännien historian kotimaassa Yhdysvalloissa tai omaakin western-tuotantoa pukanneessa Britanniassa. Eikös Blueberryllä (ja esimerkiksi perinteisellä brittisarjakuvalla Modesty Blaisellakin?) ole vähän samaa vikaa suuremman jenkkiyleisön tavoittamisessa, Alanen tuumii.

– Willer-veteraani Claudio Nizzin kirjoittama ja Joe Kubertin piirtämä suuralbumi ”Yksinäinen kostaja” ilmestyi Texin alkuperäisessä mustavalkoalbumien sarjassa jo nelisen vuotta sitten. Varsin pian materiaalia välittävä SAF Comics ryhtyi vastahankaiseksi ajatukselle toteuttaa se normaaliin tapaan Suomen Willer-albumisarjassa. Heillä oli skeema rakentaa jutusta neljän värillisen albumin sarja ja hankkia Texille niillä läpimurto aina Amerikkaa myöten. Me kieltäydyimme neljän kovakantisen albumin itsemurhasta, mutta heittäydyimme yksittäinen luksuskirja mielessämme SAFin armoille, vaikka lopulliset materiaalit ja koko painatuksen kulku eivät tuntuneet lainkaan selviävän. Kävi myös ilmi, että värit oli jäänyt jossain vaiheessa puolitiehen ja ongelmaa setvitettiin säädettömän pitkään. Jenkitkin vetäytyivät neljän kirjan projektista ja saivat vasta vastikään versionsa mustavalkoisena, trimmatussa graphic novel -koossa. Mutta sitten, kun vihreä valo taas kirkastui, emme viivytelleet vaan toimitimme valmiiksi ladotun tekstin ja oman kansiversiomme Slovenian painoon.

– Lopputulos on koko urani kohokohtia, vaikkakin kunnia ja kiitos lankeavat ensisijaisesti kannen tehneelle graafikolle sekä painotyötä ohjanneelle ja valvoneelle kollegalle. Hän ansaitsi myös David Lloydin ikuisen kiitollisuuden V for Vendettan täydellisesti onnistuneista värimäärityksistä, ylistää Alanen.

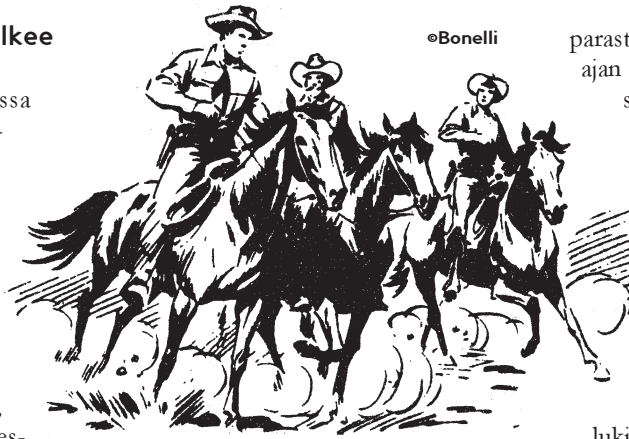
Paneeli puhuu, karavaani kulkee

Henki ja elämä –tapahtumassa Tampereella järjestetyssä paneelikeskustelussa villin lännen asian tuntijat kopistelivat esille mielipiteitään maailman kuuluisimman Texas Rangerin vuosikymmeniä kestäneestä viihdytysvoimasta. Willer-asiantuntija Janne Viitala totesi Texistä olevan moneksi. Willer on mm. Ranger, intiaanipäälikkö, intiaanasiamies, yksinhuoltaja ja leski. ”On melko vaikea sanoa miten tähän kaikkeen on päädytty, sillä jokaista käännettä ei ole kerrottu lukijoillekaan. Tex on eronnut texas Rangereista ainakin kolmesti, mutta tarvittaessa käyttää yhä virkamerkkiä. Hän on eräänlainen erikoisranger”, Viitala pohti.

Sarjakuvantekijä ja ainakin 500 Willer-pokkarin omistaja Jii Roikonen listasi Texin luonteenpiirteistä erityisen kiehtoviksi lahjomattoman oikeudentajun, heikkojen puolustamisen ja turhantärkeiden auktoriteettien vastustamisen.

Liian vakavissaan ei Willereitä kannata lukea, totesi lännenfilmien ekspertti Anssi Hynynen: ”Kevyttä ja viihdyttävää seikkailua. Texin lukeminen ei ole kannanotto mihinkään suuntaan, lukija tietää tarkkaan mitä saa.”

Villin lännen aficionado Juri Nummelin täydensi edelliseen, että uudemmissa Willereissä haetaan kyllä toisenlaista, kantaottavampaakin ilmaisua: ”Se on virkistävää. Tex on pitkän prosessin tulos, eurooppalaista lännenviihdettä jota on tehty jo 150 vuoden ajan. Traditio kumpuaa Willerin sivuilta. Toki Ken Parker on sisällöltään sosiaalisesti tiedostavampaa, samoin Hopeanuoli-sar-

©Bonelli

jakuva, joka on selvästi intiaanien puolella.”

Viitala muistutti, että texi-seikkailuissa vilahtelee myös oikeita, todella eläneitä lännenhahmoja, yleensä eksentrisemmästä päästä. Tarinoiden aikajänne värähtelee vapaasti, välillä ollaan sisällissodassa ja toisinaan taas selvästi 1900-luvun puolella.

Viihteellisyys oleellisinta

Roikonen ja Hynynen totesivat, ettei Willerin kirjoittajille ja piirtäjille ole niinkään tärkeää pysytellä historiallisissa totuuksissa. Piirrosteknisestikin jutut ovat varsin viitteellisiä, pääasia että saluunanovet paukkuvat. John Fordin westernit ovat selvästi vaikuttaneet Texeihin. Puolin ja toisin –vaikutus Sergio Leonen ym. spagettilänkkäreihin taasen jakoi raatilaisten mielipiteet. Joka tapauksessa Tex oli aluksi piirtäjänsä Galepin näköinen, sitten Gary Grantin ja lopulta piirteitä on tullut myös Clint Eastwoodilta. Silti seikkailu ja vauhti ovat aina ensisijaisia tekijöitä Willereissä. Paneeli oli yhtä mieltä siitä, että 1970-luku oli Texin

parasta aikaa. Siksi onkin ilo, että tuon ajan Willereitä on saatavilla nyt uusintapainoksina, kun uudemmat Willer-seikkailut ovat olleet jo turhankin tiukasti maanpinnalla pysytteleviä.

”Sarjan luoja, Gianluigi Bonelli suosi scifi-aiheita, muut kirjoittajat ovat olleet maanläheisempiä. Tosin kertaalleen kuollut paha maagi Mefisto palasi uusiin Texeihin lukijoiden vaatimuksesta. Tex on ainakin kahdesti kohdannut avaruusaluksen, sädepistooleja ja muuta ufokamaa. Kun Willer saapuu eristyksissä oleeseen laaksoon jossa dinosaurukset ovat vaeltaneet ainakin tuhannen vuoden ajan, tulee myös maanjäristys tai tulivuorenpurkaus joka tuhoaa kaiken ja palauttaa maailman ”normaaliksi”. Vain viikingit selviytyivät Willerin kohtaamisesta”, kertoi Viitala.

”Minulle soitti eräs Tex-fani, joka painotti Willerin olevan ensisijaisesti upea scifi-sarjakuva, joka panee ajattelemaan”, lisäsi Nummelin.

Paneeli totesi tekstin osuuden painotuvan Willereissä, ja ylisti pitkän linjan Tex-kääntäjä Renne Nikupaavolan mainiota suomen kielen käyttöä. ”Tex Willerissä huumori on hyvin oleellista, ja se on lähes aina kielellistä. Kuvissa saattaa olla vain joskus tahatonta, piirtäjän häirähdyksestä johtuvaa huumoria. Tex ei ole spagettia vaan eurooppalaista B-westerniä, elokuvan maailmassa sellaista lajityyppiä ei ole edes olemassa”, arvioi Hynynen.

”Tex on ennen kaikkea viihdettä, ei sitä pidä lähestyä liian taiteellisesta näkökulmasta”, summasi Roikonen.

Tex ja Kit matkalla kohti uusia seikkailuja.